

Tussen Rijn en Lek 1983 1 : tijdschrift voor de geschiedenis van het gebied tussen Kromme Rijn en Lek

<https://hdl.handle.net/1874/9745>

TUSSEN RIJN EN LEK
TIJDSCHRIFT VOOR DE GESCHIEDENIS VAN HET
GEBIED TUSSEN KROMME RIJN EN LEK

17e jaargang

nummer 1

maart 1983

Redactie-commissie

M. Bijleveld-Scholts, Schalkwijk; A. Graafhuis, Utrecht;
L.M.J. de Keyzer, Houten; G. de Nie, Schalkwijk (eind-
redactie); O. Wttewaal, 't Goy.

Redactie-adres

Molenpad 3, 3998 KE Schalkwijk, tel. 03409-1580.

Inhoud van dit nummer:

1. Het boerenbakhuis, door A. Miltenburg-Uijtewaal
2. Jaarverslag 1982, door T. Springer-Stam
3. Jaarverslag Archeologische Werkgroep, door
L.M.J. de Keyzer
4. Financieel jaaroverzicht Historische Kring 1982,
door A.G. de Wit
5. Register 'Tussen Rijn en Lek' jaargangen 1 (1967)
tot en met 16 (1982)

Secretariaat van de Historische Kring 'Tussen Rijn en Lek'

T. Springer-Stam, Platolaan 10, Zeist. tel. 03404-20627.

Lidmaatschap der vereniging, tevens abonnement op dit
tijdschrift: f.25,- per jaar (studenten en scholieren:
f.12,50), over te maken op rekening nr. 32.98.07.498.
t.n.v. de Historische Kring 'Tussen Rijn en Lek',
Rabobank Houten (postrekening nr. 214585).

Het boerenbakhuis

We zien het soms nog naast een enkele oude boerderij. Het doet ons terugdenken aan de tijd toen er tussen Rijn en Lek nog veel gemengde bedrijven waren. De boeren verbouwden niet alleen veevoer, maar ook rogge, haver, gerst en tarwe. Met name dit laatste diende - nadat het was gedorst en tot meel gemalen - tot het dagelijks brood van de grote boerenfamilie.

Het bakken van brood gebeurde in het bakhuis. Dit uit twee vertrekken bestaande huis stond naast de boerderij. In het 'achterbakhuis' (het achterste vertrek) was in de grote schouw de bakoven gebouwd. In die schouw was ook een open haard aangelegd. De bakoven werd volgestopt met hout (meestal takkenbossen) en net zo lang gestookt tot

De Geerhoeve in Schalkwijk met rechts zijn bakhuis.

hij roodgloeiend was. Daarna werd de gloeiende as er uit geschoven en in het 'asgat' eronder gedaan. De opgemaakte broden werden vervolgens in de oven gedaan. Dat waren er vaak wel zo'n tien tot twintig, al naar gelang de grootte van de familie, het personeel inbegrepen. Dan was er voor de hele week weer brood op de plank. Voor de zondag was er een 'wegge' (van gezeefd tarwemeel) en voor een feestdag een krentenbrood.

Er zijn door het hele land nog wel bakhuizen te vinden. Maar zelden vindt men de bakoven er nog in. Wèl zit er in een enkel bakhuis nog het zogenaamde water- of wasfornuis, waarin het water voor het kaasmaken werd verwarmd en de witte was werd gekookt. Dit is echter van latere tijd. De zogenaamde 'bakhuisjes' - kleine huisjes waar alleen een bakoven in zit - vindt men in Twente, de Achterhoek en in het zuiden van het land.

Rondom het Utrechtse vindt men het tweedelige bakhuis of zomerhuis, zoals het ook wel genoemd wordt. Hier woonde de familie voor 'het werk en gemak' 's zomers. In het achterbakhuis vonden verschillende werkzaamheden plaats. Naast het broodbakken, werd het bakhuis in sommige gevallen óók gebruikt voor het maken van kaas. Warm water uit de ketel boven de open haard werd gebruikt om de kaas te bereiden. Ook de kaars-pers stond er.

Na het melken 's morgens werd daar door boer, boerin, kinderen en personeel het 'melkstuk' (ontbijt) gegeten. De boerin kon dan meteen de kaastobbe in het oog houden, waarin na het stremmen van de melk de kaas gemaakt werd. In het voorbakhuis werd koffie gedronken, bijgepraat; er werden kleren versted en kousen gestopt. Men was daar ook dicht bij de kaaspers om de kazen te keren. Zo'n bakhuis was dus heel practisch: het noodzakelijke werk kon gedaan worden in of nabij de plaats waar gewoond werd.

In mijn kinderjaren werd het bakhuis echter al niet meer voor de kaasmakerij gebruikt. Voor de kaasbereiding werd het 'wringhuis' gebruikt. Dat was een soort grote bijkeuken, die bij voorkeur aan de boerderij vastgebouwd was. Hij werd uitsluitend gebruikt voor het maken van kaas. Het wringhuis was hier beter voor geschikt omdat

Het bakhuis naast de boerderij aan het Overeind nr 39.

het er hygiënisch en koel was. Toch komt het bakhuis uit mijn jeugd over als een koele ruimte, al werd er iedere week de oven gloeiend gestookt en werden er ettelijke broden gebakken.

Niet alleen voor broodbakken, maar ook voor het drogen van peulvruchten was de oven een geschikte plaats. Jozef Weyns schrijft hierover in zijn boek 'Bakhuis en Broodbakken in Vlaanderen' (St.Maartens Latem 1963) het volgende: 'Er werden ook kleine veldvruchten en kleine zaden in gedroogd: erwten, bonen, klaverbollen, koolzaad, raapzaad, tuinzaden. Als te drogen groenten kwamen hoofdzakelijk selder, ajuin, bieslook in aanmerking. (...) In West-Brabant droogden de boerkens die dadelijk broodgraan wensten voor hun halfoogst- of kermis-bakzak hun aller-eerst uitgegeseld graan van de nieuwe oogst op de oven.

Het interieur van het bakhuis bij de Geerhoeve.

(...) Bij het drogen van zaden moet er niet altijd gedacht worden dat zulks in de oven gebeurde; 't geschiedde zeker ook op de oven, in het eigenlijke bakhuis of op het zoldertje ervan.' (blz.66)

In het Sticht werden ook veel vruchten - zoals peren en appels - gedroogd in of op de oven.

Door de vele functies die het bakhuis had voor alle bewoners van de boerderij, hoorde het - evenals het voor- en achterhuis - bij de boerderij. Men proefde er de sfeer van de nijvere landman. Een diep respect voor onze grootmoeders die dit alles bestierden, is hier op z'n plaats. Ondanks het vele werk dat zij al hadden, zagen ze ook nog kans er een gezellig verblijf van te

maken voor alle bewoners van de boerderij. De boerenjeugd van toen zal dit kunnen beamen. Ook Weyns gaat hier in zijn boek op in:

'Als we overwegen van welk veelzijdig nut de 'ovenbuur' (het bakhuis) was, is het bijna niet te geloven dat deze dienaar uit het boerenleven bijna geschrapt is. Een halve eeuw geleden was hij, ook buiten het bakken om, gewoonweg onmisbaar. Hij was een buitengewoon gezellige baas. Geen plaats op de hoeve ademde méér atmosfeer. De kinderen vonden er alles om te spelen. Boer en zoon konden er naar hartelust 'kleuteren', dat is knutselen. (...) Hier werd niets bevuild. Het bakhuis was daar om 't toe te laten. 't Was nu eenmaal 'het bakhuis', (...) het was een begrip.' (blz.71)

A. Miltenburg-Uijtewaal,
Geerhoeve, Schalkwijk

Jaarverslag 1982

I. Het ledenbestand

Het aantal leden groeide in 1982 tot 235; 22 nieuwe leden werden ingeschreven.

II. Het bestuur

Op de jaarvergadering van 28 januari 1982 werd mevrouw C.J. van de Grind-van Hengstum herkozen. Door het vertrek van de heren Tromp en Maarschalkerweerd traden twee nieuwe bestuursleden toe: mevrouw H.M.J. Rossner en de heer P.S.A. de Wit. De heer De Keyzer bedankte de beide vertrekkende bestuursleden: de heer Tromp, vijf jaar lid van het bestuur waarvan drie jaar als voorzitter en de heer Maarschalkerweerd die een jaar lid van het bestuur was.

De heer De Keyzer nam het voorzitterschap op zich en de heer C.Dekker werd vice-voorzitter. Het bestuur was daardoor als volgt samengesteld:

L.M.J. de Keyzer	- voorzitter
C. Dekker	- vice-voorzitter
T. Springer-Stam	- 1e secretaresse
C.J. van de Grind-van Hengstum	- 2e secretaresse
A.G. de Wit	- penningmeester
P.S.A. de Wit	- lid
H.M.J. Rossner	- lid

Het bestuur kwam dit jaar vier keer bijeen. De kascommissie bestond uit mevrouw Huis-Oostveen en de heer Voskuilen. Het verslag van de penningmeester is elders in het periodiek te vinden, evenals het verslag van de archeologische werkgroep.

III. Het periodiek

In 1982 verschenen vier afleveringen van het periodiek, waarvan de laatste een bijzonder en enigszins feestelijk karakter had: de Historische Kring bestond in het voorjaar 15 jaar.

In de redactie kwam enige verandering. Door het vertrek van de heer F.Maarschalkerweerd verloor de redactie een zeer energieke eindredacteur. Het bestuur wil hem gaarne bedanken voor de prettige samenwerking.

Mevrouw G. de Nie nam de eindredactie op zich en mevrouw M. Bijleveld-Scholts trad tot de redactiecommissie toe.

IV. Het verenigingsprogramma

'Het Catharijneconvent van middeleeuws klooster tot modern museum' was het onderwerp van de lezing op 28 januari 1982 te Wijk bij Duurstede. De heer C.H. Staal, verbonden aan dit museum, schetste voor ons de geschiedenis van dit oorspronkelijk middeleeuwse klooster.

In 1468 kregen de Karmelieten toestemming van David van Bourgondië om zich in Utrecht te vestigen; zij stichtten een klooster en kapel aan de Lange Nieuwstraat. Als in 1528 Karel V aan de bisschop zijn wereldlijke macht ontnemt, worden de Johannieten - die al enige eeuwen aan het Catharijneveld (het huidige Vredenburg) hun Catharijneklooster hadden - gedwongen te verhuizen, omdat Karel V ter plaatse een burcht wilde bouwen.

De Johannieten, te herkennen aan het Malthezer Kruis, werd het Karmelietenklooster toegewezen. De Karmelieten verplaatsten zich op hun beurt naar het Klaaskerkhof, waar ze nieuwe gebouwen betrokken.

De welvarende en rijke Johannieten verbouwden de kapel tot een grootse kerk, die waarschijnlijk werd ontworpen door dezelfde bouwmeester die het Vredenburg ontwierp: Rombout Keldermans. Het klooster werd uitgebreid en op de eerste verdieping werd een gasthuis ingericht. Het terrein strekte zich uit tot de Nieuwegracht; de 15 Johannieten woonden in eigen woningen bij het convent.

Na de Reformatie werden de Johannieten met fluwelen handschoenen aangepakt en als ze begin 1600 allemaal uitgestorven zijn, vervallen hun bezittingen aan de Staten van Utrecht.

Tot 1800 was het Catharijne-gasthuis het enige gasthuis in Utrecht; door slecht beheer van de gelden en de eens zo rijke bezittingen van de Johannieten werd het hospitaal

in 1812 gesloten. In 1815 werd het nog ingericht als passantenhuis voor militairen.

Ook met de kerk gebeurt het een en ander. Op een tekening van Pieter Saenredam van 1636 is te zien dat de kerk is ingericht voor de hervormde eredienst; maar in 1840 werd de kerk - gerestaureerd door bouwmeester Tepe - weer in gebruik genomen door de katholieken.

Het convent brandt uit (1868) en wordt weer hersteld. Na nog enkele wederwaardigheden wordt in het begin van de zeventiger jaren begonnen aan de laatste restauratie.

De collectie middeleeuwse religieuze kunst die het museum nu herbergt, is voor een groot deel bijeengebracht door pater Van Heukelum, secretaris van aartsbisschop Schaepman, in de tweede helft van de 19e eeuw. De Graaf, secretaris van de bisschop van Haarlem, verzamelde 16e-, 17e- en 18e-eeuwse kunst. Deze twee collecties, die nu beide in het museum zijn ondergebracht, geven een mooi overzicht van de religieuze kunst.

Op 23 februari 1982 sprak Drs. W. Overmars over 'Fruitteelt vroeger en nu: over vormen en snoeien, rassen en smaken'.

Oude fruitrassen spreken sedert een jaar of tien sterk tot de verbeelding van de mensen. De oude hoogstamboomgaarden zijn grotendeels verdwenen. De moderne lage bomen worden door buitenstaanders met achterdocht bekeken. Ook de smaken zijn veranderd: dat sterappeltje van vroeger smaakte toch heel anders!

Inderdaad, er is veel veranderd in de fruitteelt. Maar op een andere manier dan de meeste mensen denken. Zo werden de hoogstamboomgaarden vroeger zeer intensief bespoten met middelen die er niet om logen. Romantische boomgaarden waar steenuiltjes broeden in holle stammen waren - ook naar ouderwetse begrippen - sterk verwaarloosd. Tafelfruit wordt al eeuwen gekweekt aan laagstambomen op de dwerg-onderstam 'Gele paradijs van Metz'. Dit ras was hiervoor al in de 18e eeuw in gebruik en is hetzelfde als de beroemde 'type IX', de 'moderne' onderstam waarop vrijwel al onze laagstamboomgaarden groeien.

De smaken veranderen inderdaad voortdurend; maar de klacht dat de heerlijke appels uit grootmoeders tijd verdwenen zijn, werd ook rond 1850 al vernomen. Het is een veranderingsproces: een langzaam proces, want al zijn er een aantal rassen pas kort op de markt: de meeste appels en peren - inclusief de Golden Delicious - stammen uit de vorige eeuw.

Drs. L. Hacquebord hield op 20 april een lezing met dia's over 'Een expeditie naar Spitsbergen'.

Op 19 juni 1596 ontdekten Jacob van Heemskerk, Willem Barentz en Jan Cornelis de Rijp de westkust van Spitsbergen, terwijl ze op zoek waren naar de noordelijke doorgang naar het Verre Oosten. In 1612 kwamen er pas weer Nederlanders op Spitsbergen, maar nu voor de walvisvangst. De walvisvangst nam zo'n grote omvang aan dat men besloot traankokerijen te bouwen op Amsterdameiland, voor de kust van Spitsbergen, waar traan gekookt werd uit het spek van de walvis. Achter de traanovens, waarvan de resten zijn teruggevonden, werden loodsen en barakken gebouwd. Geleidelijk ontstond een nederzetting, die gekscherend 'Smeerenburg' genoemd werd. Behalve de bedrijfsgebouwen had Smeerenburg een bakkerij, een kerk en een vesting. Volgens de bronnen werd het leven veraangenamd door een Hollandse markt met kraampjes waarachter zoetelaars hun waar aan de man trachtten te brengen.

'Smeerenburg' verdween even snel als het ontstaan was. Toen omstreeks 1670 de walvisvangst in de baaien van Spitsbergen niet meer lonend was, trokken de walvischepen naar het noorden om daar hun jacht voort te zetten. Het spek werd vanaf die tijd in vaten gedaan en naar Holland vervoerd, waar het in de inmiddels gebouwde traankokerijen of 'stincerijen' tot traan werd gekookt.

De dagexcursie op 5 juni ging naar Kalkar en Xanten, in Duitsland.

In Kalkar werd, na de koffie, de St.Nicolai-kerk bezocht, waar o.a. prachtige altaren van houtsnijwerk uit de laat-gotiek te bewonderen zijn.

In Xanten werd de lunch gebruikt, waarna er eerst

een rondleiding was door het Regionaal Museum en daarna een rondleiding door het Archeologisch Park. Hier vindt men de overblijfselen van wat eens de Romeinse stad Colonia Ulpia Traiana was: 83 ha. groot en gesticht omstreeks 100 na Chr.

Een deel van de stad, gelegen buiten het huidige Xanten, is opgegraven en gedeeltelijk gereconstrueerd. Hierdoor kan men een indruk krijgen van wat eens een burgerlijke Romeinse stad van 10.000 inwoners was, met zijn muren, torens en poorten, woonhuizen, tempels, badhuizen en een groot amphitheater.

Na de rondleiding was er nog tijd om zelf wat rond te kijken, het informatiecentrum te bezoeken met o.a. een maquette van de Romeinse stad voor zover bekend, of in Xanten de Dom of de stad te bezoeken, of uit te puffen op een terrasje.

In Emmerich werd het diner gebruikt in Haus Wiebel, mooi gelegen aan de Rijnpromenade. Om ongeveer 22.00 uur was men weer thuis.

Op zaterdagmiddag 25 september was er een excursie naar het Streekmuseum van Rhenen, waar we de tentoonstelling 'Romeinen in de Betuwe' bezochten.

De tentoonstelling gaf een beeld van het dagelijks leven van de Romeinen aan de hand van bodemvondsten, verzameld door de Historische Kring Kesteren en Omstreken. De rondleiding werd verzorgd door deskundigen van deze historische kring, die behalve uitleg ook menig sappig verhaal vertelden.

In de vitrines zagen we aardewerk, waaronder het rode terra sigillata, met naamstempels, dus goed dateerbaar; prachtige fibulae, bronzen sieraden, leerbeslag, sleutels en tal van andere gebruiksvoorwerpen.

Daarna bezochten we de St.Cunera-kerk, nu geheel gerestaureerd. De koster van de kerk verzorgde de rondleiding. Het is een laat-gotische hallenkerk met dwars-schip en een enkel koor. De geweldige toren is reeds van heinde en ver te zien.

Op 26 oktober sprak prof.dr. C. Dekker over 'De ont-

ginningsactiviteit in Houten, 't Goy, Schalkwijk, Tull en 't Waal tussen de 10e en 12e eeuw'.

Men onderscheidt locale en interlocale ontginningen. De locale ontginningen ontstonden op plaatsen waar reeds van oudsher bewoning was: Houten, Loerik, 't Goy, Westerheem, Tuur en Schalkwijk, Tull en 't Waal zijn voorbeelden van interlocale ontginningen.

Bij de locale ontginningen, die eind 8e eeuw, begin 9e eeuw begonnen en zeker tot in de 11e eeuw voortduurden, werden de te ontginnen gronden naar rato verdeeld onder de - meestal onvrije - bewoners van de enges (bouwlanden) die daarvoor aan de domeinheer een cijns betaalden.

Om de eng lagen de weiden; daarbuiten de maten (hooilanden), de velden (woeste gronden) en de broeken en goren (moerassen). Het overtollige water werd afgevoerd naar de lager gelegen broeken en moerassen, die ook als vergaarbak voor de Heuvelrug en het overtollige water van de Rijn dienden.

Over deze vroege locale ontginningen vinden we geen directe berichten in de geschreven bronnen. Wel is van Jutfaas bekend dat er in 1076 ontginningen plaatsvonden. Door te wijzen op de richtingen van de percelen kon Dr. Dekker nu aantonen dat Heemstede eerder was ontgonnen dan Jutfaas. Zowel Heemstede als Overdam liggen in een wat latere ontginning dan Houten, 't Goy e.d., zodat men mag aannemen dat de ontginningen van die laatste gebieden in de tweede helft van de 10e eeuw moeten hebben plaatsgevonden.

Op de interlocale ontginningen, die de Utrechtse bisschoppen lieten uitvoeren, kwamen daartoe aangezochte vrijen van elders te wonen; zij betaalden een symbolische cijns aan de bisschop.

Vanwege afwateringsproblemen konden deze ontginningen pas goed beginnen nadat in 1122 de dam bij Wijk was aangelegd en de Vaartse Rijn was gegraven. Schalkwijk is dan ook ontgonnen tussen 1122 en 1134. Van Tull, dat al in de 10e eeuw bestaat, loopt de Uitweg naar 't Goy; men groef de Schalkwijkse wetering naar de Vaartse Rijn voor de afwatering van de eerste ontginning, Bieshaar, en de tweede, Tetwijk, ten oosten van de Uitweg en ten

noorden en ten zuiden van de wetering respectievelijk tot aan de Geerhoeve. De derde ontginning, Vuylcop, ten westen van de Uitweg en ten noorden van de wetering, mocht niet op de Schalkwijkse wetering afwateren, maar gebruikte daarvoor het daar aanwezige riviertje de Hoon. De vierde ontginning, waarop de overblijfselen van de hofstede Vuylcop thans staan, heette het Waalse veld, later Rietveld. Blokhoven is daarna ontgonnen. Later is vanuit 't Goy het stuk tussen de Geerhoeve en de Zuwedijk ontgonnen; ten noorden van de wetering heette dit Goyerveld, en ten zuiden Kanenbroek.

Houten en 't Goy konden nu niet meer het overtollige water op de Schalkwijkse broeken lozen; daarvoor werd de Houtense en de Goyse wetering gegraven.

Eén van de vele opmerkelijke feiten die in deze druk bezochte lezing naar voren kwamen, is dat uit de bodemvondsten blijkt dat het gebied tussen het Groenedijkje en de Beusichemseweg in Houten ononderbroken bewoond is geweest vanaf de Ijzertijd tot de zeventiende eeuw.

Dekkers boek over de middeleeuwse geschiedenis van het Kromme Rijn-gebied zal binnenkort verschijnen.

Mevrouw Dr. L.H.van Wijngaarden-Bakker sprak op 16 november in Cothen over 'Voeding in de middeleeuwen'.

Door een combinatie van historische gegevens en opgravingsgegevens is er vrij veel bekend over de voeding van de middeleeuwse mens. De historische gegevens worden geput uit archieven, kookboeken (het oudste kookboek dateert uit 1370), afbeeldingen enzovoort. Bij de opgravingsgegevens spelen het botten- en zadenonderzoek een grote rol. Op grond hiervan kan men een 'voedingslijst' samenstellen. Het blijkt dan dat men in staat geweest moet zijn, een gevarieerd menu samen te stellen.

De voeding bestond voor 80% uit graanproducten zoals tarwe, gerst, rogge, haver, gierst en boekweit. Er werd in verhouding meer vis en gevogelte gegeten dan vlees. Vooral haring werd veel gegeten, maar ook riviervis als baars, brasem, zalm. De vis werd verhandeld op de vismarkt, het vlees in de vleeshal en het graan op de korenmarkt. Door toezicht op deze instellingen werd de consument beschermd.

In de stad mocht men geen vee houden; alles moest dus van buiten de stad worden aangevoerd. Hierbij hadden de stedelingen het recht (stapelrecht) het eerst te kopen; pas daarna waren de mensen van buiten de stad aan de beurt.

De verbouw van graan was onvoldoende; er moest graan worden ingevoerd, hetgeen nogal schommelende prijzen tot gevolg had. Vlees was er voldoende en de prijzen daarvoor waren dan ook tamelijk stabiel. Uit de opgravingsgegevens blijkt ook dat er veel fruitsoorten waren: appel, peer, braam, aardbei, vijg, pruim, kers, druif, hazelnoot, walnoot. Als groente zijn vooral kool, erwten, bonen, uien, selderij en kruiden gebruikt.

Het bereiden van dit voedsel gebeurde aanvankelijk op een open vuur. De eerste keuken die ondergebracht was in een apart gebouwtje (vanwege brandgevaar) is bekend uit Elburg, uit de 14e eeuw. In de 16e eeuw werd de keuken aan het huis gebouwd.

Brood werd bij een bakker gebakken; op het gewicht van de broden werd toezicht gehouden.

De lezing werd geïllustreerd met een serie dia's.

Grote belangstelling bleek te bestaan voor de excursie op zaterdagmiddag 18 december naar het Rijksmuseum Catharijneconvent te Utrecht, waar de tentoonstelling 'Handschriften en vroege drukken' werd bezocht. Na ontvangst in de restauratie-ruimte van het museum met een kopje koffie of thee was er een korte inleiding door mevrouw M. Caron, die als conservatrice Middeleeuwen aan het museum is verbonden.

Op de tentoonstelling was onder andere een aantal handschriften en drukken uit het museumbezit te zien die nog niet eerder werden geëxposeerd, naast uitgaven die afkomstig waren uit de vaste collectie van het museum.

De totale collectie is tot stand gekomen dankzij pater Van Heukelum, secretaris van aartsbisschop Schaepman en De Graaf, de secretaris van de bisschop van Haarlem.

Het grootste deel van de tentoonstelling bestond uit middeleeuwse handschriften. Deze werden prachtig ver-

lucht met sierlijke initialen, ornamenten van vlechtwerk en speelse, devote, satirische of moraliserende afbeeldingen van dieren, bloemen, mensen of fantasie-wezens. Dankzij de natuurlijke verfstoffen waarmee gewerkt werd, zijn de kleuren zeer helder gebleven.

Na de uitvinding van de boekdrukkunst omstreeks 1450 was het gebruik van perkament ten einde. Het papier deed zijn intrede. Vanuit China kwam het via de Arabische landen en Sicilië naar Europa.

De vroege drukken zijn veelal godsdienstige werken: bijbels, missalen, gezangen-, getijden- en gebedenboeken. Uit de 16e eeuw waren ook klassieke en humanistische werken te zien.

De tentoonstelling gaf een goed overzicht van de manier waarop handschriften en vroege drukken werden vervaardigd.

Tenslotte

Het bestuur dankt eenieder die actief voor de vereniging heeft gewerkt in 1982. Het feit dat vele leden onze bijeenkomsten bezochten, heeft een stimulerende invloed op ons gehad.

T.Springer-Stam

Jaarverslag Archeologische Werkgroep

1982 was nog maar nauwelijks enkele weken oud, toen bij het graven van de gasleiding in het bouwplan 'De Wernaar' te Houten een grote hoeveelheid potscherven naar boven kwam, afkomstig van bewoners uit het begin van de jaartelling. Na overleg met de Provinciaal Archeoloog kreeg de werkgroep toestemming daar een opgraving te houden.

Met medewerking van het projectbureau werd een graafmachine beschikbaar gesteld, die aansluitend aan de vindplaats twee putten heeft uitgegraven van 10 x 30 m. en 50 cm. diep, zodat het niveau van de grondsporen zichtbaar werd. Deze grondsporen bestonden uit een kreek die zich diagonaal door de twee putten heen aftekende, met daardoorheen een later gegraven sloot. De kreek was opgevuld met zeer humusrijke grond, die veel botten en potscherven bevatte uit het begin van de jaartelling, met daartussen enkele Romeinse scherven. De grote hoeveelheid scherven die ter plaatse werd verzameld, geeft aan dat de bewoning niet ver van de kreek was gelegen.

Indien de woningbouw niet te snel de omgeving van de vindplaats gaat gebruiken, zal het onderzoek naar de plaats van de bewoning worden voortgezet.

In augustus 1982 kwam er nog een tweede vindplaats bij; deze was gelegen aan de zuidkant van de boerderij 'De Grote Geer' en werd ontdekt bij het graven van de recreatieplas, een onderdeel van de groenzône binnen het globale bestemmingsplan Houten.

Ook daar zijn een tweetal putten gegraven, waarin paalgoten, een waterput en enkele brandkuilen werden aangetroffen. Ook buiten de werkputten werden - verspreid over het werkterrein - nog drie waterputten aangetroffen, waarvan er één met een wijnvat was gestut, alsmede vele brandkuilen.

De grondsporen, waterputten en brandkuilen zijn alle opgemeten en ingetekend. Bij deze werkzaamheden zijn ook een zeer groot aantal inheemse en Romeinse potscherven

gevonden uit het begin van de jaartelling.

Bij déze vindplaats zijn de werkzaamheden inmiddels afgesloten, daar het geheel thans als waterplas is aangelegd.

De voornoemde werkzaamheden hebben de archeologische werkgroep handenvol werk bezorgd. Het zal dan ook nog geruime tijd duren eer de tekeningen en het schervenmateriaal zijn bewerkt.

Wèl is dit jaar het verslag gereed gekomen van een vindplaats van inheems-Romeinse woonresten nabij de Plofsluis. Dit verslag is gemaakt door A.P. van der Houwen, medewerker van de archeologische werkgroep, die hiervoor al de inleiding verzorgde in 'Tussen Rijn en Lek', 15e jrg. nr.1, 1981. Bert, voor deze werkzaamheden onze hartelijke dank.

Tot slot wil ik ook alle medewerkers van de archeologische werkgroep bedanken voor hun trouwe opkomst en hun goede inzet. Tevens wil ik nog opmerken dat er voor enkele geïnteresseerden de mogelijkheid bestaat, zich bij de archeologische werkgroep aan te sluiten.

L. de Keyzer

Financieel jaaroverzicht Historische Kring 1982

Saldo rekening courant per 31-12-1981	3.789,12	Lezingen	576,20
Saldo spaar- rekening per 31-12-1981	568,47	Aandeel excursie	
Ontv. contributie	5.715,40	Xanten	345,51
Ontv. rente	88,19	Zaalhuur	191,--
		Porti	1.396,25
		Periodiek	2.588,32
		Folders	288,71
		Mado	606,--
		½ abonnement UN	92,40
		Diversen	263,--
		Saldo rekening courant per 31-12-1982	3.218,59
		Saldo spaar- rekening per 31-12-1982	595,20
	<u>10.161,18</u> =====		<u>10.161,18</u> =====

A.G. de Wit,
penningmeester

REGISTER "TUSSEN RIJN EN LEK"

jaargangen 1 (1967) t/m 16 (1982)

De artikelen zijn in eerste instantie ingedeeld naar plaats (dat wil zeggen een rubriek Algemeen, een rubriek De Bilt, een rubriek Bunnik etc.). Binnen de rubrieken treft u de artikelen alfabetisch geordend op de auteursnamen aan. In tegenstelling tot de namen van hen die berichten en dergelijke inzonden, zijn de auteursnamen onderstreept.

Het begrip 'artikel' is ruim opgevat; dat wil zeggen dat ook mededelingen over archeologische vondsten, boekbesprekingen, In Memoriam's en de fotoserie 'Toen en nu' opgenomen zijn.

Achter de titels van de artikelen treft u drie cijfers aan, die verwijzen naar respectievelijk jaargang, nummer en (aanvangs)pagina.

ALGEMEEN	jg.	nr.	p.
<u>Buy</u> s-de Geus, B.E. en P.M. Zwart-de Vries, Bestrijding van besmettelijke ziekten in de 19-de eeuw in Bunnik, Odijk en Werkhoven	2	4	9
<u>Bouvy</u> , D.P.R.A., Middeleeuwse Noord-Nederlandse beeldhouwkunst	5	1	10
Dekker, C., Een laatste boek van een bekend figuur (Jan Reeskamp, de Utrechtse heuvelrug)	5	3/4	19
<u>Dekker</u> , C., 15 jaar Historische Kring	16	4	1
<u>Dekker</u> , C., De kerk in het midden. Protestant en katholiek tussen Rijn en Lek in de 16-de en 17-de eeuw	5	2	2

	jg.	nr.	p.
<u>Dekker, C.</u> , In Memoriam Jan Oostendorp	5	3/4	2
<u>Dekker, C.</u> , Historisch overzicht van Bunnik, Odijk en Werkhoven	2	1	2
Oude dorpsgezichten tussen Rijn en Lek	16	4	5
<u>Dijk, Th.G. van</u> , Het vervoer in de Oudheid	3	2	10
<u>Graafhuis, A.</u> , Promotie van voorzitter drs. C.Dekker	5	1	6
<u>Haneveld, G.T.</u> , Skeletten spreken	14	2	4
<u>'t Hart, P.D.</u> , Historische demografie	16	1	53
<u>Heins, W.B.</u> , Een reisverhaal uit 1765	9	2/3	8
<u>Heijmink Liesert, P.M.</u> , Verwantschap Wttevall-Uijttewaal	3	3	13
<u>Iterson, W. van</u> , (A.Graafhuis), Rechtshistorische beschouwingen over het Kromme Rijn-gebied	1	2	1
<u>Kalee, G.A.</u> , Terra Sigillata	11	4	20
<u>Kemp, M.S.F.</u> , De Leemkolk. Eigenaren en gebruikers van zeven hoeven land gelegen onder Werkhoven 1350-1800	16	4	15
<u>Kemp, M.S.F.</u> , Tweemaal Adriaen van Oostrum (I)	8	1	1
<u>Kemp, M.S.F.</u> , Tweemaal Adriaen van Oostrum (II)	8	2	4
<u>Keijzer, L.M.J. de</u> , Van steentijd tot Sticht (tentoonstelling)	7	4	19

	jg.	nr.	p.
<u>Keijzer, L.M.J. de</u> , Een Romeinse kruikscherf met een applicatie	13	4	3
<u>Klootwijk, D.R.</u> , Nogmaals 'Rijngrensverdediging in de Romeinse tijd'	10	4	1
<u>Kroes, J.</u> , De historische geografie van de dorpsgebieden van Cothen, Nederlangbroek en Doorn	14	4	1
<u>Landzaat, F.H.</u> , Wie Weet Waarom? (Archeologische vondst van wit bord met vijf W's)	12	3/4	29
<u>Landzaat, F.H.</u> Verslag van een kadastraal- en historisch onderzoek naar pan- en steenovens in het Kromme Rijngebied	15	2	13
<u>Nie, G. de</u> , Aanwinsten in de bibliotheek	7	2/3	19
<u>Nie, G. de</u> , Baron van Wijkerslooth en het katholieke onderwijs	12	1	5
<u>Nie, G. de</u> , Bericht over de bibliotheek	6	3	26
<u>Nie, G. de</u> , Uit de Godsdienstvriend: Bunnik, wijding van de kerk 1845; Schalkwijk, het Heilig Sacrament des vormsel, 1834; Schalkwijk, wijding van de kerk 1838; Schalkwijk, wijding van de kerk, bericht van een jaar later, 1839; Utrecht, serenades aan de bisschop van Curium, 1844.	11	1	1
<u>Nie, G. de</u> , Heer van Schalkwijk en Bisschop van Curium	9	4	1

	jg.	nr.	p.
<u>Nie, G. de</u> , De heer van Schalkwijk als Procurator der overzeese missie (1823-1851)	13	1	9
<u>Pastors, A.</u> , Verboden vergaderingen in het Kromme Rijngebied	9	4	10
<u>Pastors, A.</u> , Wttewaall - Uyttewaall	3	4	2
Smilda, G.J.C.A., (1907-1982)	16	3	15
<u>Struick, J.E.A.L.</u> , Samuel Muller Fzn, 1874-1974	8	2	1
<u>Thiadens, H.J.M.</u> , De betekenis van de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe- zoom bij de verdediging van de Rijn- grens in de Romeinse tijd	11	2/3	45
<u>Thiadens, H.J.M.</u> , Over de namen: Acht Zaligheden, de Twaalf Apostelen te Bunnik en 't Vage- vuur te Odijk	11	1	15
<u>Thiadens, H.J.M.</u> , Rijnenburgh te Gent	10	1	8
<u>Thiadens, H.J.M.</u> , Rijn grensverde- diging in de Romeinse tijd	10	1	10
<u>Weijts, F.H.C.</u> , Johannes de Kruijf, 1885-1966	2	2	4
Oudhollandse recepten uit geschre- ven kookboeken uit het begin van de 19-de eeuw, berustende in het archief van Huize 'Wickenburgh' van de familie J. Wttewaall te 't Goy	4	4	16
<u>Zantkuyl, H.J.</u> , Het Nederlandse woonhuis	5	3/4	7

	jg.	nr.	p.
DE BILT			
<u>Iterson, W. van</u> , Het naastingsrecht van de Ambt van Oosthoek in het gerecht van de Bilt	3	1	2
BUNNIK			
Bunnik, oud en nieuw (plaatjes van de Bunnikerbrug in 1751 en 1979)	13	2	20
<u>Dekker, C.</u> , Landbouw en nijverheid te Bunnik in 1887	1	3	5
<u>Dijk, Th.G. van</u> , Ligt er een romeins graf aan de Achterdijk?	3	2	15
Graafhuis, A., Reglement en Orde op 't Begraven der Dooden te Bunnik (I)	3	3	11
<u>Graafhuis, A.</u> , Reglement en Orde op 't Begraven der Dooden te Bunnik (II)	3	4	17
<u>Graafhuis, A.</u> , De oude school van Bunnik	1	4	12
<u>Grapendaal, W.</u> , De ambachtsheerlijkheid 'Slagmaat'	5	3/4	14
<u>Heijmink Liesert, P.M. en L.M.J.</u> de Keijzer, Nieuw-Amelisweerd of Groenewoude	1	3	8
<u>Heijmink Liesert, P.M. en L.M.J.</u> de Keijzer, Oud-Amelisweerd	1	2	10
<u>Iterson, W. van</u> , Hoe in 1621 te Bunnik een nieuw leen tot stand kwam	3	4	6

	jg.	nr.	p.
<u>Kalee, C.A.</u> , Een terra sigillata-scherf met een terechtstelling uit Vechten	16	2	1
Het klopje van graf nummer 46 (van de Hervormde kerk te Bunnik)	13	4	7
<u>Koppert, G.</u> , 2000 jaar geleden bouwden Romeinen bij Vechten een vlootbasis	2	4	2
<u>Maarschalkerweerd, F.</u> , Katholieke kerken te Bunnik (I)	13	4	8
<u>Maarschalkerweerd, F.</u> , De vuilnisloop van ds. Elsner (te Bunnik)	14	4	34
<u>Pastors, A.</u> , Van Slagmaat van de Slagmaat?	6	3	15
<u>Stoeker, W.</u> , Cammingha te Bunnik (I)	1	2	3
<u>Stoeker, W.</u> , Cammingha te Bunnik (II)	1	3	2
<u>Stoeker, W.</u> , Cammingha te Bunnik (III)	1	4	7
COTHEN			
Cothen. Dorp aan de Kromme Rijn (boekbespreking)	15	1	26
<u>Lammers, H. en Ramakers, Y.</u> , De inwoners van Odijk en Werkhoven in de eerste helft van de 19e eeuw	16	3	18
<u>Kroes, J.</u> , De historische geografie van de dorpsgebieden van Cothen, Nederlangbroek en Doorn	14	4	1

	jg.	nr.	p.
HOUTEN			
Graafhuis, A., Eed voor den Schout en Secretaris van Schonauwen, 18e eeuw	2	3	5
Graafhuis, A., Formulier van den Eed als Schepen van Schonauwen, 18e eeuw	2	3	12
Graafhuis, A., Inwoners van het thans tot de gemeente Houten behorende gerecht van Schonauwen anno 1808	2	2	12
Graafhuis, A., Reglement voor het R.K. kerkbestuur der statie te Houten 1839	4	2	9
<u>Heijmink Liesert, P.M. en L.M.J.</u> <u>de Keijzer</u> , De klok in de toren van de Ned. Hervormde kerk te Houten	2	4	15
<u>Heijmink Liesert, P.M. en L.M.J.</u> <u>de Keijzer</u> , Oprichting van de waterschappen Honswijk, Uiter- waarden en Schonauwen	4	1	2
<u>Heijmink Liesert, P.M. en L.M.J.</u> <u>de Keijzer</u> , Ridderhofstad 'Wulven'	3	4	12
<u>Heijmink Liesert, P.M. en L.M.J.</u> <u>de Keijzer</u> , 'Schonauwen'	1	1	5
<u>Heijmink Liesert, P.M. en L.M.J.</u> <u>de Keijzer</u> , De middeleeuwse steenoven in 't Goy bij Houten	6	1	5

	jg.	nr.	p.
<u>Kemp, M.S.F., Houten in de 16-de eeuw; een kleine kroniek 'scandaleuze'</u>	12	2	4
<u>Keijzer, L.M.J. de, De R.K. kerkgebouwen te Houten na 1798</u>	14	3	1
<u>Keijzer, L.M.J. de, Rooms-Katholiek kleuteronderwijs in Houten in de vorige eeuw</u>	7	4	10
<u>Keijzer, L.M.J. de, De Stenen Poort te Houten</u>	4	3	7
<u>van Mensch, P.J.A. en A.P.v.d.Houwen Dierenresten van een inheems-romeinse nederzetting te Houten</u>	15	1	11
<u>Staal, G.M., Toen en nu I, De Brink te Houten (foto's)</u>	2	3	6
<u>Staal, G.M., Toen en nu II, Nog eens de Brink te Houten (foto's)</u>	2	4	12
<u>Toen en Nu: het gemeentehuis te Houten</u>	15	3	27
<u>Wttewaal, O. en L.M.J. de Keijzer, Inrijhekken in de gemeente Houten</u>	14	2	1
<u>Afdeling Voorlichting van de Gemeente Houten, Gemeentehuizen van Houten in verleden en heden</u>	16	2	7
LANGBROEK			
<u>Geijtenbeek, E.A., De ridderhofstad Hindersteyn (I)</u>	16	2	19
<u>Geijtenbeek, E.A., De ridderhofstad Hindersteyn (II)</u>	16	3	1

	jg.	nr.	p.
<u>Kroes, J.</u> , De historische geografie van de dorpsgebieden van Cothen, Nederlangbroek en Doorn	14	4	1
<u>Tromp, H.M.J.</u> , Hindersteyn in 1856	14	3	16
ODIJK			
<u>Damsté, P.H.</u> , De hofstede 'Scherpenborch'	1	1	8
<u>Damsté, P.H.</u> , Nogmaals 'Scherpenborch'	1	4	5
<u>Dekker, C.</u> , Katholieke ommegangen in Odijk in 1793	7	2/3	2
<u>Dijk, Th.G. van</u> , Oude bewoningsporen te Odijk	1	4	14
<u>Dijk, Th.G. van</u> , Een raadselachtige put op de Schoudermantel te Odijk	1	2	6
<u>Graafhuis, A.</u> , Pastorie in Odijk verbrand (1672)	3	1	16
<u>Lammers, H. en Y.Ramakers</u> , De inwoners van Odijk en Werkhoven in de eerste helft van de 19e eeuw	16	3	18
<u>Polak-de Booy, E.P.</u> , De leerlingen van Hendrick Claeszn. van Velpen. Met de lijst van leerlingen van de dorpsschool te Odijk in de winter van 1660/61	6	1	16
<u>Staal, G.M.</u> , Toen en nu VI, Odijk (foto's)	6	2	13

jg. nr. p.

SCHALKWIJK

<u>Bijleveld-Scholts, M. en G. de Nie,</u> Een spoorwegongeluk bij de Poel- dijk op 7 juni 1917	14	2	8
<u>Damsté, P.H.,</u> Een tiend onder Schalkwijk	6	2	13
<u>Heuvel, W.M. van den,</u> De geschiede- nis van het Schalkwijkse post- wezen	4	4	9
<u>Heijmink Liesert, P.M.,</u> Het huis 'Rustenburg' te Schalkwijk	7	1	20
<u>Heijmink Liesert, P.M.,</u> De pastorie op de Brink in Schalkwijk	4	4	6
<u>Heijmink Liesert, P.M. en L.M.J.</u> de Keijzer, Ridderhofstad 'Schalkwijk'	2	3	2
<u>Heijmink Liesert, P.M. en L.M.J.</u> de Keijzer, Ridderhofstad 'Vuylcoop'	3	3	7
<u>Heijmink Liesert, P.M.,</u> Schalk- wijks kerkelijke grenzen	8	4	6
<u>Heijmink Liesert, P.M.,</u> De spits van de gemeentetoren te Schalkwijk (I)	4	3	2
<u>Heijmink Liesert, P.M.,</u> De spits van de gemeentetoren te Schalkwijk (II)	4	4	5
<u>Landzaat, F.H.,</u> Een bedevaart- penning gevonden te Schalkwijk	11	4	30
<u>Landzaat, F.H.,</u> De Brinkbrug te Schalkwijk	13	3	1

	jg.	nr.	p.
<u>Nie, G. de</u> , De grafkapel van de familie van Wijkerslooth van Weerdestijn te Schalkwijk	10	2/3	1
<u>Pastors, A.</u> , Nog het een en ander over de Hervormde Kerk van Schalkwijk	3	3	4
<u>Pastors, A.</u> , Het praalgraf de Leeuw in Schalkwijk	11	2/3	3
Schalkwijk: de geschiedenis van een Stichts dorp (van P.M. Heijmink Liesert). Een boekbespreking door G. de Nie	14	1	9
De Utrechtse gemeenten in 1815 in vraag en antwoord: Schalkwijk	14	1	17
Schalkwijk anno 1908: openbaarheid van bestuur of sensatie-journalistiek?	15	2	1
Schalkwijk toen en nu (Brink 2-4)	15	2	11
<u>Staal, G.M.</u> , Toen en nu III, de R.K. Kerk te Schalkwijk (foto's)	3	1	8
<u>Staal, G.M.</u> , Toen en nu IV, Schalkwijk - het dorp (foto's)	3	2	8
<u>Staal, G.M.</u> , Toen en nu V, Schalkwijk en Tull en 't Waal (foto's)	5	3/4	10
<u>Thoomes, W.</u> , De Hervormde Kerk van Schalkwijk	3	2	6
<u>Thoomes, W.</u> , De ontginning van de polder Vuylcoop (I)	2	2	9
<u>Thoomes, W.</u> , De ontginning van de polder Vuylcoop (II)	3	1	10

	jg.	nr.	p.
<u>Vliet, P. van</u> , Het koor van de Hervormde Kerk te Schalkwijk	4	2	1
<u>van Wijk, A.J.</u> , Het huis Rustenburg te Schalkwijk	15	1	18
TULL EN 'T WAAL			
<u>Dekker, C.</u> , De vikarie van Bloeme- stein	13	3	4
Toen en nu: de Kroonbrug in Tull en 't Waal	14	3	22
UTRECHT			
<u>Hoekstra, T.J.</u> , Archeologische vondsten in Utrecht	7	4	5
<u>Volmuller, H.W.D.</u> , Wandelingen door Oud Utrecht	5	1	1
VREESWIJK			
<u>Lit, F.F. van der</u> , Het onderhoud van de Vreeswijkse sluis	9	2/3	5
WERKHOVEN			
<u>Archeologische werkgroep 'Tussen Rijn en Lek'</u> , Een Romeins grafmonument te Werkhoven?	16	1	9
<u>Graafhuis, A.</u> , Staat van goederen van de R.K. Kerk te Werkhoven in 1843	3	3	15
<u>Graafhuis, A.</u> , Werkhoven na de Belgische opstand van 1830	2	3	7

	jg.	nr.	p.
<u>Iterson, W. van</u> , Het wapen van de Ridderhofstad Beverweerd	2	2	1
<u>Kemp, M.S.F.</u> , 'De Leemkolk' 1350-1800	16	4	15
<u>Lammers, H. en Y. Ramakers</u> , De in- woners van Odijk en Werkhoven in de eerste helft van de 19e eeuw	16	3	18
WIJK BIJ DUURSTED E			
<u>Damsté, P.H.</u> , De galg bij Wijk bij Duurstede	8	1	9
<u>Dekker, C.</u> , De dam bij Wijk	15	3	1
<u>Kits Nieuwenkamp, H.W.M.J.</u> , De boomgaard 'de Galg' aan de Middelweg hoek Euvenpad te Wijk bij Duurstede	7	2/3	16
<u>Klootwijk, D.R.</u> , Nogmaals: de boomgaard 'de Galg'	8	1	10
<u>Roupe van der Voort, L.C.J.M.</u> , Een 'besettinge van een scip' nabij de 'Wijkse galg'	8	4	15
<u>Roupe van der Voort, L.C.J.M.</u> , De boomgaard 'de Galg' aan de Middelweg hoek Euvepad te Wijk bij Duurstede	7	4	2
<u>Roupe van der Voort, L.C.J.M.</u> , Kantonaal en Stedelijk Museum van Wijk bij Duurstede geopend	9	2/3	21

	jg.	nr.	p.
<u>Roupe van der Voort, L.C.J.M.,</u> Rondgang door de oude binnen- stad van Wijk bij Duurstede	6	4	1
<u>Roupe van der Voort, L.C.J.M.,</u> De Wijkse galg met een helle- baard in de kaart gespeeld	8	1	12
<u>Staal, G.M.,</u> Toen en nu VI, Wijk bij Duurstede (foto's)	6	2	12
ZEIST			
<u>Dekker, C.,</u> Tentoonstelling 'Erfgoed van Herrnhut'	8	4	1
<u>Graafhuis, A.,</u> Kerkzaal en het broederhuis der Evangelische Broedergemeente te Zeist	4	3	16
<u>Klootwijk, D.R.,</u> Grepen uit de geschiedenis van terrein en omgeving van het lyceum Schoonoord, alias 'de Preeck- stoel'	11	2/3	7
<u>Klootwijk, D.R.,</u> 'Dolreberchs Hofstede'	12	3/4	25
<u>Klootwijk, D.R.,</u> De oude kerk te Zeist	11	4	1
<u>Klootwijk, D.R.,</u> De oude kerkweg tussen Zeist en Bunnik; ant- woord aan ds. P. Kuijper	13	2	14
<u>Klootwijk, D.R.,</u> Voormalige Rijn- arm te Zeist	9	1	1
<u>Klootwijk, D.R.,</u> De Zeisteroever in de middeleeuwen (I)	6	2	3

	jg.	nr.	p.
<u>Klootwijk, D.R.</u> , De Zeisteroever in de middeleeuwen (II)	6	3	1
<u>Kuijper, P.</u> , De oude kerkweg tussen Zeist en Bunnik (I)	12	3/4	1
<u>Thiadens, H.J.M.</u> , De toponiemen Seisterover, Seisteroever en Zeisterscore of Zeisterschoer (I) 'de Kroost' te Zeist (II) en 'de Preeckstoel' (III)	13	2	22
<u>Thiadens, H.J.M.</u> , Voormalige Rijn- armen te Zeist	8	1	18
<u>Thiadens, H.J.M.</u> , Zeist en Zeister- oever	7	2/3	13